

In het voorjaar staat de weidevogel centraal

Meer weidevogels dan koeien zijn er in het land van familie Oortwijn in het voorjaar. En met een veestapel van weidende 250 koeien wil dat wat zeggen. Om zoveel weidevogels in het land te krijgen en te houden moeten de Noord-Hollandse melkveehouders wel wat laten. ‘Maar een voorjaar zonder weidevogels zou niet kloppen’, aldus Darin Oortwijn.

TEKST GRIETJE DE VRIES

Vorig jaar viel de familie Oortwijn-Hellingman in de prijzen. Het melkveebedrijf in het Noord-Hollandse Warder kreeg van agrarische natuurvereniging Water, Land & Dijken de Gouden Gruttopul voor alle inzet voor weidevogels. Afgelopen jaar werden er meer dan 300 nesten gevonden, waarvan 154 van kieviten, 60 van grutto's en 42 van tureluurs, op ruim 120 hectare van Darin en Sandra Oortwijn-Hellingman en hun dochters Wendy en Marly, die het bedrijf willen overnemen. ‘En van die nesten is 84 procent uitgekomen’, vertelt Darin Oortwijn.

Oortwijn springt net van de trekker nadat hij mest heeft uitgereden op verderop gelegen land. In het perceel naast het bedrijf is een aantal vrijwilligers nesten aan het zoeken en aan het markeren. ‘Er zijn veel percelen die we door moeten om nesten te zoeken, dus het is erg

handig dat er mensen meezoeken. Zelf zie ik de nesten het makkelijkst vanaf de trekker. Vanaf de grond kijk je er snel overheen is mijn ervaring.’

Voor de veehouder is de lente dankzij de weidevogels de mooiste tijd van het jaar. ‘We moeten er wat voor laten, maar een voorjaar zonder weidevogels zou niet kloppen’, vertelt hij, terwijl op de achtergrond de kieviten roepen.

Succes door pullenland

Om de weidevogels in het land te houden moet er qua bedrijfsvoering wel een en ander aangepast worden. Weiden en maaien kan eigenlijk pas nadat de pullen (de kuikens van de weidevogels) zijn uitgevlogen. ‘Begin april hadden we al 100 nesten gevonden, vooral op de huiskavel van 80 hectare. Op percelen met tientallen nesten laat je echt niet zomaar 250 koeien los’, lacht Oortwijn, en hij

BEDRIJFSPROFIEL

eigenaren	Marly (21), Sandra (49), Wendy (19) en Darin (51) Oortwijn-Hellingman (zie foto)
aantal melk- en kalfkoeien	250
aantal stuks jongvee	120
rollend jaargemiddelde	9800 kg melk, 4,57% vet en 3,74% eiwit
grondgebruik	190 ha, waarvan 150 ha in eigendom, 25 ha van Staatsbosbeheer en 80 ha huiskavel
weidevogels	333 nesten in 2022, waarvan 154 kievnests, 60 gruttonesten en 42 tureluursnesten

wijst naar de percelen naast de jongveestal en het woonhuis. Op dat land staan flink wat stokken die nesten markeren. 'Er zijn een paar percelen waar het weiden wel kan, dus vanaf halverwege mei weiden de koeien overdag. Een maand later, als de vogels weer weg zijn, kunnen ze dag en nacht weiden.'

Maaien gebeurt op de drukbezette percelen ook pas nadat de pullen zijn opgegroeid. Door de vogels helemaal met rust te laten boek je volgens Oortwijn wel het meeste succes. 'Door het pullenland 2 à 3 weken helemaal niet te betreden kunnen de pullen groot worden. Dat houdt ook in dat we pas in juni de eerste snede kunnen oogsten van die percelen.' De kwaliteit daarvan is niet meer geschikt voor het melkveerantsoen, het gras gaat in balen voor het jongvee.

Voor het voorjaar houdt dat in dat de koeien meer bijgevoerd worden op stal. Daar ligt voor het bedrijf ook de

grootste kostenpost wat de weidevogelmaatregelen betreft. 'Maar ik heb het nooit uitgerekend. Voor ons horen de vogels er gewoon bij. Er staat ook een vergoeding tegenover het weidevogelbeheer, maar of die de kosten dekt is eigenlijk niet belangrijk', is Oortwijn van mening. 'Mijn schoonvader, die hier eerst boer was, was er ook heel fanatiek mee en nu onze meiden ook. Het hoort er gewoon bij in het voorjaar.'

Ganzenvraat grootste kostenpost

De weidevogels nestelen volgens de veehouder het liefst in gras dat niet te kort is, maar zeker niet te lang. 'Dit jaar begon het gras wat aan de korte kant doordat de ganzen het gras allemaal hebben weggevreten', aldus Oortwijn. Die ganzen leveren hem naar eigen zeggen meer schade op dan wat de weidevogels hem kosten. 'Het was dit jaar natuurlijk al te nat om echt vroeg mest uit te

Door de weidevogels is weidegang in het voorjaar beperkt, dus wordt op stal bijgevoerd

Links: Er wordt gemolken in een 22-stands carrousel

Rechts: Afgelopen jaar is er onder meer geïnvesteerd in groepshokken voor de kalveren

rijden – het liefst doen we dat voordat de vogels er zijn. Maar er was dit jaar niets te bemesten door die ganzen.’ Door de ganzen was er zonder de weidevogels volgens de Noord-Hollander ook weinig te oogsten of te weiden geweest voor de koeien. ‘Vorig jaar hadden we uiteindelijk drie sneden gras. De eerste was verschrikkelijk slecht, de tweede was redelijk en de derde was weer slecht. Toen waren de ganzen weer terug. Van de weidevogels hebben we veel minder last.’

Fanatiek fokken op klauwgezondheid

In de ligboxenstal staan de koeien nog rustig te vreten. Sandra is zaagsel aan het strooien en Wendy en Marly zijn ook druk in de weer op het bedrijf. Binnen krijgen de koeien zolang beweiden niet gaat een rantsoen van graskuil, mais, bierbostel en aardappels en in de zomer voert Oortwijn graskuil bij op stal. ‘Met 190 hectare grond hoeven we geen mest af te voeren, ook niet als je de bufferstroken meeneemt of derogatie wegstreep. Maar door de ganzen moeten we wel voer bijkopen’, verklaart Oortwijn. Op dat rantsoen doen de koeien het toch goed, vindt de veehouder. De productie zit op een rollend jaargemiddelde van 9800 kg melk met 4,57% vet en 3,74% eiwit. ‘En ondanks dat we een vrij grote veestapel hebben, zijn er nauwelijks koeien met gezondheidsproblemen.’ De dierdagdosering zit op 0,46 en klauwproblemen ziet Oortwijn ook nauwelijks voorbijkomen. ‘We fokken al zeven jaar op gezondheidskenmerken als klauwgezondheid. Een stier met een score van onder de 105 op klauwgezondheid zetten we niet in. Na die jaren zie je dat dat echt effect heeft, al letten we verder ook goed op klauwgezondheid.’

In het fokbeleid wordt er behalve op gezondheidskenmerken ook gelet op vruchtbaarheid en een plus voor eiwit. ‘We fokken ook op hoornloosheid, want ik denk dat dat over een aantal jaren verplicht wordt. Je moet wel vooruit kijken met fokkerij’, is hij van mening. Die overweging komt ook terug in de investeringen die het afgelopen jaar in de stal zijn gedaan. Die voldoet nu aan de eisen van het Beter Leven-keurmerk en Planet-Proof-melk. Dat zit hem volgens de Noord-Hollander vooral in de ruimte. Er moeten meer ligplekken zijn dan vreetplekken en de boxen moeten een bepaalde afmeting hebben. ‘Verder voldoen we dankzij de hoeveelheid

grond en het natuurbeheer al aan veel eisen. We leveren overigens nog geen melk met een keurmerk. Het is voor de toekomst goed, maar voor nu hebben we nog geen zin in de extra regels, administratie en controles. Er is nu al zoveel om rekening mee te houden’, vindt hij.

Geen weidevogel zonder boer

Voor de toekomst houdt het bedrijf in Warder wel de optie open om aan een zuivelkeurmerk mee te doen. Ook handig als optie voor de twee dochters. ‘Zij draaien al goed mee in het bedrijf. Daardoor kunnen we eigenlijk alles zelf doen. Inzaaien besteden we uit, maar verder rijden Wendy en Marly ook gewoon mee met kuilwagens. Ze nemen ook het melken voor hun rekening’, zegt Oortwijn met een tevreden gezicht. Intussen komen de vrijwilligers langs om de nieuw gevonden nesten te bespreken. Met negen nieuwe nesten erbij was het een goede ochtend, aldus de vrijwilligers. ‘We hebben hier de diepste onderbemaling en het grootste aantal nesten. Als de greppels in het pullenland te droog staan, pompen we er water in. Op een zonnige dag droogt de zijkant van de greppel iets op, waar veel vliegjes op afkomen. Ideaal voor de pullen’, aldus de veehouder, die duidelijk veel op heeft met de weidevogels. Voor hem is er een duidelijke conclusie te trekken. ‘Als er geen boeren meer overblijven, is de weidevogel ook weg. En dat zou ontzettend zonde zijn.’

Extra foto's online

Meer beelden van bedrijf Oortwijn-Hellingman in Warder zijn te vinden op de website van Veeteelt.

► Fotoserie op veeteelt.nl